

فلسفه درسی ثانیه

شرح پنجاه فلسفه تأمل برانگیز در نیم دقیقه

www.ketab.ir

این کتاب ترجمه‌ای فارسی است از:

30-Second Philosophies

The 50 Most Thought-provoking Philosophies, Each Explained in Half a Minute

Consultant Editor: Barry Loewer

Icon Books, 2010

عنوان و نام پدیدآور: فلسفه درسی ثانیه: شرح پنجاه فلسفه تأمل برانگیز در نیم دقیقه /
ویراستار مشاور: پری لوور؛ با همکاری جولیان بگینی (ویران)؛
ترجمه افسانه شهبازی.

مشخصات نشر: تهران: مان کتاب، ۱۴۰۰
مشخصات ظاهری: ۲۲۹ ص.

فروست: فلسفه و معنای زندگی (۸).

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۷۳۱-۱۲-۶

یادداشت (عنوان اصلی): 30-Second Philosophies: The 50 Most Thought-provoking Philosophies,
Each Explained in Half a Minute, 2010

یادداشت: همکاران: ج. بگینی، کتی بالوگ، جیمز گاروی، پری لوور، جرمی استنگروم.
یادداشت: این کتاب با عنوان فلسفه درسی ثانیه: توضیح پنجاه موضوع عمیق فلسفی در
کمتر از نیم دقیقه ترجمه معین عمرانی (نشر شهر) فیبا گرفته است.

موضوع: فلسفه — تاریخ (Philosophy -- History)

شناسه افزوده: شهبازی، افسانه، ۱۳۶۲-، مترجم

رده‌بندی کنگره: BV۲

رده‌بندی دیویی: ۱۰۰

شماره کتاب‌شناسی ملی: ۸۶۷۵۱۹۱



فلسفه در سی ثانیه ⑧

شرح پنجاه فلسفه تأمل برانگیز در نیم دقیقه

ویراستار مشاور: پری لوور

با همکاری جولیان بگینی، کتی بالوگ،

جیمز گاروی، پری لوور، جرمی استنگروم

ترجمه افسانه شهبازی

ویرایش رضا یعقوبی

صفحه‌آرایی مرتضی فکوری

نظارت فنی انوشه صادقی آزاد

نظارت چاپ علی سجودی

چاپ و صحافی پردیس دانش

© تمام حقوق این اثر محفوظ و متعلق به مان کتاب است.

چاپ اول در ۵۰۰ نسخه، زمستان ۱۴۰۰

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۷۳۱-۱۲-۶

تهران، خیابان انقلاب، خیابان وحید نظری،

بین دوازده فروردین واردیهشت، شماره ۱۱۲

۰۲۱-۶۷۳۷۹۳۷۹

maneketab.com

maneketab

فهرست

۱۱	پیش‌گفتار (به قلم استیون لاور)
۱۵	مقدمه (به قلم پری لوور)
۱۷	چگونه در (کمی بیش از) سی ثانیه فیلسوف شویم؟ (به قلم پری لوور)

— زبان و منطق

۲۱	اصطلاحات
۲۴	قیاس‌های ارسطویی
۲۷	پارادوکس راسل و منطق فرگه
۳۰	در معرفی ارسطو
۳۲	نظریه توصیف‌های راسل
۳۵	معمای فرگه
۳۸	قضیه گودل
۴۱	تناقض دروغ‌گوی اپیمیندس
۴۴	خرمن انویولیدس

— علم و معرفت‌شناسی

۴۹	اصطلاحات
۵۲	می‌اندیشم، پس هستم
۵۵	مثال نقض گتیه
۵۸	در معرفی کارل پوپر
۶۰	مغز در خمره
۶۳	مسئله استقرای هیوم
۶۶	معمای مخوف گودمن
۶۹	حدس‌ها و ابطال‌های پوپر
۷۲	انقلاب‌های علمی کوهن

— ذهن و مابعدالطبیعه

۷۷	اصطلاحات
۸۰	مسئله ذهن و بدن دکارت
۸۳	روی آوردن برتانو
۸۶	زیان اندیشه فوئر
۸۹	اشخاص پارفیت
۹۲	در معرفی رنه دکارت
۹۴	زامبی های چالمرز
۹۷	پارادوکس های زنون
۱۰۰	دست چپ کانت
۱۰۳	کشتی تیئوس
۱۰۶	دیو لایلاس، هیبرگرایی، اراده آزاد
۱۰۹	شیخ در ماشین زایل

— اخلاق و فلسفه سیاسی

۱۱۵	اصطلاحات
۱۱۷	اخلاق ارسطو
۱۲۰	وضع طبیعی و قرارداد اجتماعی
۱۲۳	امر مطلق کانت
۱۲۶	در معرفی ایمانوئل کانت
۱۲۸	سودگرایی میل
۱۳۱	ماده گرایی تاریخی مارکس
۱۳۴	مسئله تراموا

— دین

۱۳۹	اصطلاحات
۱۴۲	براهین پنج گانه آکویناس
۱۴۵	برهان وجودی آنسلم
۱۴۸	در معرفی توماس آکویناس
۱۵۰	شرط بندی پاسکال

پیش‌گفتار

استیون لائو

فلسفه به چیزی می‌پردازد که گاه «پرسش‌های بزرگ» خوانده می‌شود، از جمله پرسش‌هایی دربارهٔ اخلاق («چه چیزی باعث می‌شود کارها از نظر اخلاقی درست یا نادرست باشند؟»)، دربارهٔ آنچه می‌توانیم بدانیم، اگر اصلاً می‌شود چیزی بدانیم («می‌توانید بدانید دنیای اطراف شما واقعی است، و نه یک واقعیت مجازی ایجادشده به کمک رایانه؟»)، دربارهٔ ماهیت وجود انسان («آیا ما همان مغزمان هستیم؟ آیا روح داریم؟»)، و دربارهٔ ماهیت واقعیت («چرا اصلاً چیزی وجود دارد؟»).

دین نیز همچون فلسفه به بسیاری از این سؤال‌ها می‌پردازد، اما در عین حال این دودرهیافتی که برای پاسخ دادن به آن سؤالات به کار می‌برند با هم اختلاف دارند. ایمان و وحی سنگ بنای اعتقاد مذهبی هستند، ولی فلسفه بر عقل تأکید زیادی دارد — بر به کار بردن عقل به بهترین شکل ممکن برای پی بردن به پاسخ آن سؤال‌ها.

از سقراط نقل کرده‌اند که «زندگی سنجیده نشده ارزش زیستن ندارد». گمانم ادعای سنگینی است، خیلی سنگین. فرض کنید شخصی خود را وقف نوع دوستی برای کمک به و تواناسازی زندگی دوستان، خانواده و جوامع بزرگ‌تر کرده باشد. مشکل بتوان گفت چنین فردی واقعاً زندگی بی‌ارزشی داشته است به این سبب که هرگز زحمت به عقب نگرستن را نمی‌کشد و از خودش سؤال فلسفی نمی‌کند. با وجود این، شک ندارم پرداختن به فلسفه، هرچند اندک، کار ارزشمندی است. نوع مهارت‌هایی که فلسفه پرورش می‌دهد — از جمله توانایی تشخیص یک

مغالطه منطقی، یا بیان نکته‌ای به‌طور موجز و دقیق — مهارت‌هایی «قابل انتقال» هستند که از قضا نزد کارفرمایان ارزشمندند. کمی آموزش فلسفی می‌تواند کمک‌مان کند به دفاعیه‌های موشکافانه و قانع‌کننده دست یابیم و ما را در برابر دوز و کلکِ حُرّاف‌های گزافه‌گو و جوفروشانِ گندم‌نما مصون سازد. اما این‌ها تنها دلیل ارزشمند بودن تأمل فلسفی نیستند.

چه متوجه باشیم و چه نباشیم، همه اعتقادات فلسفی داریم. اینکه خدا وجود دارد یک باور فلسفی است، همان‌طور که باور به وجود نداشتن او فلسفی است. اینکه درست و غلط بودن فقط عبارت از آرای ذهنی نیستند یک باور فلسفی است، همان‌طور که باور به ذهنی بودن آن‌ها فلسفی است. بسیاری از ما، بی‌آنکه حتی متوجه باشیم که اعتقادات فلسفی داریم، روزگاری گذرانیم، چه رسد به اینکه آن اعتقادات را زیر سؤال ببریم. ممکن است بپرسید «چه اهمیتی دارد که چنین سؤال‌هایی بکنیم؟ گذشته از این، باورها و زندگی کسانی که درباره آن‌ها اندیشیده‌اند معمولاً با باورها و زندگی کسانی که این کار را نکرده‌اند تفاوت چندانی ندارد. پس چرا به خود زحمت دهیم؟» شاید به این دلیل که زندگی مستجیده نشده زندگی‌ای نیست که آزادانه و با آگاهی از بدیل‌های دیگر انتخاب شود، بلکه شخم زدنِ زمینی شخم خورده است، آن‌هم از سر بلاهت.

اگر هنوز متقاعد نشده‌اید که اندکی فلسفه خواندن فکر خوبی است، خب، این حقیقت باقی مانده که، چه برای شما خوب باشد چه نباشد، فلسفه سرگرم‌کننده است. در این صفحات برخی از جذاب‌ترین، هوشمندانه‌ترین، حیرت‌آورترین و گاهی اوقات بفرنج‌ترین اندیشه‌هایی را خواهید یافت که همیشه انسان‌ها را به خود مشغول کرده‌اند. غور کنید و دریابید.